

Jehovaorden genom tiderna

Karl IX instiftade Jehovaorden 1606. Ordenskedjan, som han bar vid sin kröning 1607, var ett konstverk i emalj, bergskristaller och granater. Den tillverkades i fyra exemplar av myntmästaren Antonij Groot d.ä. i Stockholm. Förutom kungen skulle sönerna Carl Carlsson Gyllenhielm, Gustav II Adolf och Karl Filip ha var sitt exemplar. I Livrustkammarens information om ordenskedjan står det:

"Karl IX lät inför sin kröning i Uppsala den 15 mars 1607 tillverka en stor ordenskedja. Den kallades Jehovaorden och på ordenstecknet finns de hebreiska bokstäverna för Jehova."

På mittstycket finns namnet Jehova graverat med hebreiska bokstäver, varför man ibland talar om Jehovakedjan. Kedjan har varit utställd i Washington och senare i Minneapolis 1988 då Sverige på olika sätt sökte visa upp landets förmåga i fråga om bl.a. konst och teknik.

Gudsnamnet Jehova var inte okänt vid den här tiden. Karl IX:s valspråk var "Iehovah solativm mevm" eller på svenska "Jehova [Gud] är min tröst". Valspråket återfinns bl.a. på ryttnarstatyn av kungen på Kungsportsplatsen i Göteborg.

Redan 1568 lät Erik XIV prägla mynt där namnet Jehova skrevs med hebreiska bokstäver.

I början av 1600-talet lät också Karl IX prägla mynt med namnet Jehova i sitt valspråk förutom gudsnamnet med hebreiska bokstäver. Här ett exempel på riksdaler från 1610.

Praktmynt i guld (10 mark) från 1610 med Jehovas namn på hebreiska över kungens krona och med Göteborgs stadsvapen på frånsidan.

Gustav II Adolf fortsatte att prägla mynt med gudsnamnet Jehova. Dessutom bar han ett bröstharnesk med namnet IEHOVA. Den finns bevarad i Thüringer Landsmuseum, Heidecksburg, Tyskland.

Både Karl X Gustav och Karl XI hade gudsnamnet med i sina valspråk: "In Jehovah sors mea, ipse faciet" (I Jehova [Gud] mitt öde, Han skall göra det). Även Karl X:s valspråk finns på en rytтарstaty. Den befinner sig på Stortorget i Malmö.

Jehovaorden fungerade dock bara under några årtionden. En av hans efterträdare, Karl X Gustav, instiftade en egen orden 1655 - Jesusorden.

Gustaf III hade stort intresse i ordensväsendet och engagerade sig starkt i dess frågor. Han planerade nya ordnar så att fler grupper än militärer och civilämbetsmän kunde komma ifråga. År 1778 tog Gustaf III upp frågan om en orden för prästeståndet, denna gång under namnet Jehovaorden. Namnet gick tillbaka till ordensinrättningen under Karl IX:s tid. Ordenstecknet skulle vara en kopia av den kedja som användes då. Kungen ordnade med ett regelverk för denna orden – Jehovaordens statuter. Statuterna undertecknades den 27 december samma år. De omfattade fyra kapitel med totalt 40 paragrafer som skulle reglera kraven och ceremonierna kring Jehovaorden.

”JEHOVA-ORDENS” STATUTER.

(Gustavianska samlingen U. U. B. (F. 413), fol. 165 ff.)

”Concept af högst Salig Konung Gustaf den 3:djes egen hand till en tillämnad Orden för Rikets Prästerskap.”¹

http://www.gudsnamnet.se/pdf/Jehovaorden_statuter.pdf

Orden stöddes emellertid inte av prästerna. Därför fick de bli uppmärksammade på ett annat sätt. År 1779 infördes teologiedoktors promotion för prästerskapet. Lite senare reserverade Gustaf III år 1783 attributen kommendörband och kors av Nordstjärneorden för prästerskapet, som på det sättet kom att inneslutas i ordensväsendet.

En intressant företeelse ägde rum över 200 år senare. På hösten 2001 lade Kristdemokraterna en motion (Motion 2001/02:K377) i riksdagen för att återinföra Jehovaorden. Under rubriken **Andlig förtjänstorden** står det i motionen:

”Präster i Svenska kyrkan har förlänats Nordstjärneorden så länge Svenska kyrkan var en statskyrka. Konung Gustav III skissade redan i slutet av 1778 planer färdiga för en ny orden, Jehovaorden, avsedd uteslutande för det andliga ståndet. Namn och motiv hade upptagits från en kedja som Karl IX låtit tillverka till sin kröning och som ännu bevaras i Livrustkammaren. I en allmän översyn av belöningsväsendet kan det därför vara lämpligt att nu förverkliga 1778 års planer på att återinföra Jehovaorden som förtjänstorden för framstående andlig verksamhet. Den bör inte begränsas till tillhörighet i ett särskilt trossamfund utan vara öppen för präster, pastorer, diakoner och motsvarande. I likhet med de andra svenska ordnarna skall ett Jehovaförtjänstkors och en Jehovamedalj i guld och silver finnas att utdelas för förtjänstfull andlig verksamhet för dem som inte tillhör ovanstående grupper.”

(Riksdagen avslog motionen)